

Cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v letu 2024

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Peter Smolnikar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 19.02.2025 (<https://doi.org/10.20315/IG.2025.0006>)

Gozdarski inštitut Slovenije je leta 2017 razvil celosten sistem spremljanja cen za skupno 38 gozdnih lesnih sortimentov, razvrščenih v kakovostne razrede. Cene gozdnih lesnih sortimentov spremljamo vsako četrletje, v mesecih februar, maj, avgust in november. Namen aktivnosti je spremljanje sezonskega ter letnega nihanja cen gozdnih lesnih sortimentov v državi ter prispevati k večji preglednosti oz. transparentnosti trga okroglega lesa. Poleg tega rezultati raziskave lahko služijo za informiranje lastnikov gozdov o stanju na trgu okroglega lesa ter za lažje odločanje o gospodarjenju z

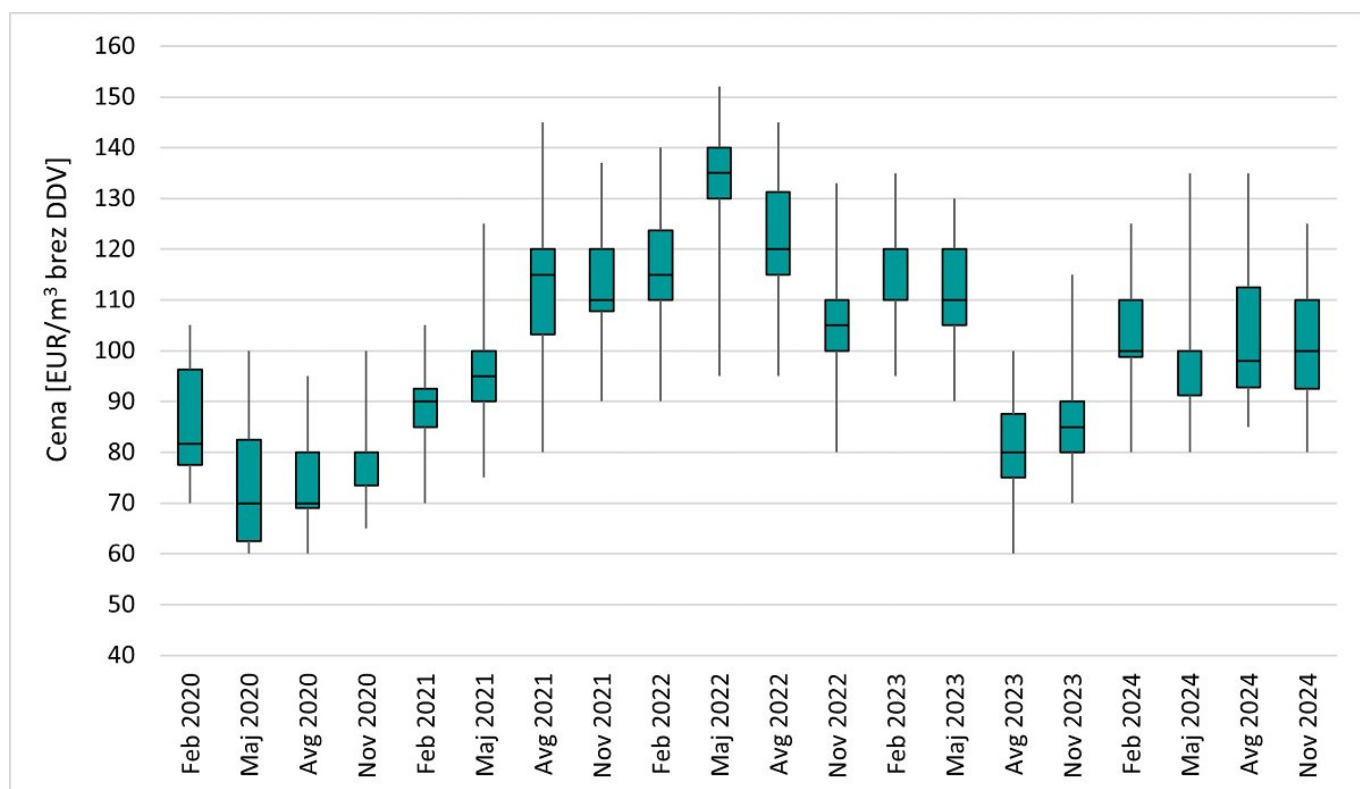
lastnim gozdom in prodaji lesa. V letu 2024 je 29 podjetij od skupno 172, katerim smo redno pošiljali vprašalnike, odgovorilo na vsaj dva od štirih poslanih vprašalnikov v tem letu. Na tem mestu se zahvaljujemo vsem podjetjem, ki aktivno sodelujejo v naših anketah, in si želimo dobrega sodelovanja tudi v prihodnje. Hkrati vabimo tudi ostala podjetja, da se pridružijo sodelovanju. V prispevku prikazujemo značilnosti odkupnih cen gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v letu 2024, ki smo jih zbrali z našo raziskavo.

Slovenski trg gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju GLS) se je tekom leta 2023 začel ohlajati in takšno stanje se je nadaljevalo tudi v letu 2024. Zaradi recesije evropskega gospodarstva, še posebej gradbeništva in s tem povezane lesnopredelovalne industrije, je bilo povpraševanje predvsem po hlodovini smreke tekom lanskega leta izrazito zmanjšano. Temu so sledile stabilne, a nižje cene teh sortimentov na trgu. Za leto 2024 je značilen tudi padec cen lesnih kompozitnih plošč, kar je vplivalo na izrazit padec cen predvsem industrijskega lesa listavcev, namenjenega za proizvodnjo plošč. Visoke zaloge energetskega lesa v letu 2024 so privedle do znižanja cen le-tega. Nizke cene na trgu GLS in težave pri prodaji, so vplivale tudi na obseg sečnje v zasebnih gozdovih. Po podatkih Statističnega urada RS je bil odkup GLS iz zasebnih gozdov v letu 2024 nižji za 17 % v primerjavi z letom 2023.

Odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov smo v letu 2024 prek anketnih vprašalnikov zbirali štirikrat v letu, na sredini obdobja vsakega četrletja. V prispevku predstavljamo analize zbranih podatkov. Z opisno statistiko smo izračunali srednje vrednosti (mediane) cen izbranih GLS v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene hlodov iglavcev v 2024 v povprečju podobne cenam v 2023

V letu 2024 so se cene hlodov smreke kakovostnega razreda A gibale med 95–160 EUR/m³, kakovostnega razreda B med 80–135 EUR/m³, kakovostnega razreda C med 70–125 EUR/m³, kakovostnega razreda D1 med 60–105 EUR/m³ ter kakovostnega razreda D2 med 40–90 EUR/m³ (slika 1). Lani se je srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov smreke gibala med 59 EUR/m³ (kakovostni razred D2) in 131 EUR/m³ (kakovostni razred A). V povprečju so se cene pri hlodih smreke v lanskem letu zvišale za kakovostne razrede A (+8 %), B (+1 %) in C (+3 %), znižale pa za kakovostna razreda D1 (-3 %) in D2 (-1 %) v primerjavi z letom 2023.

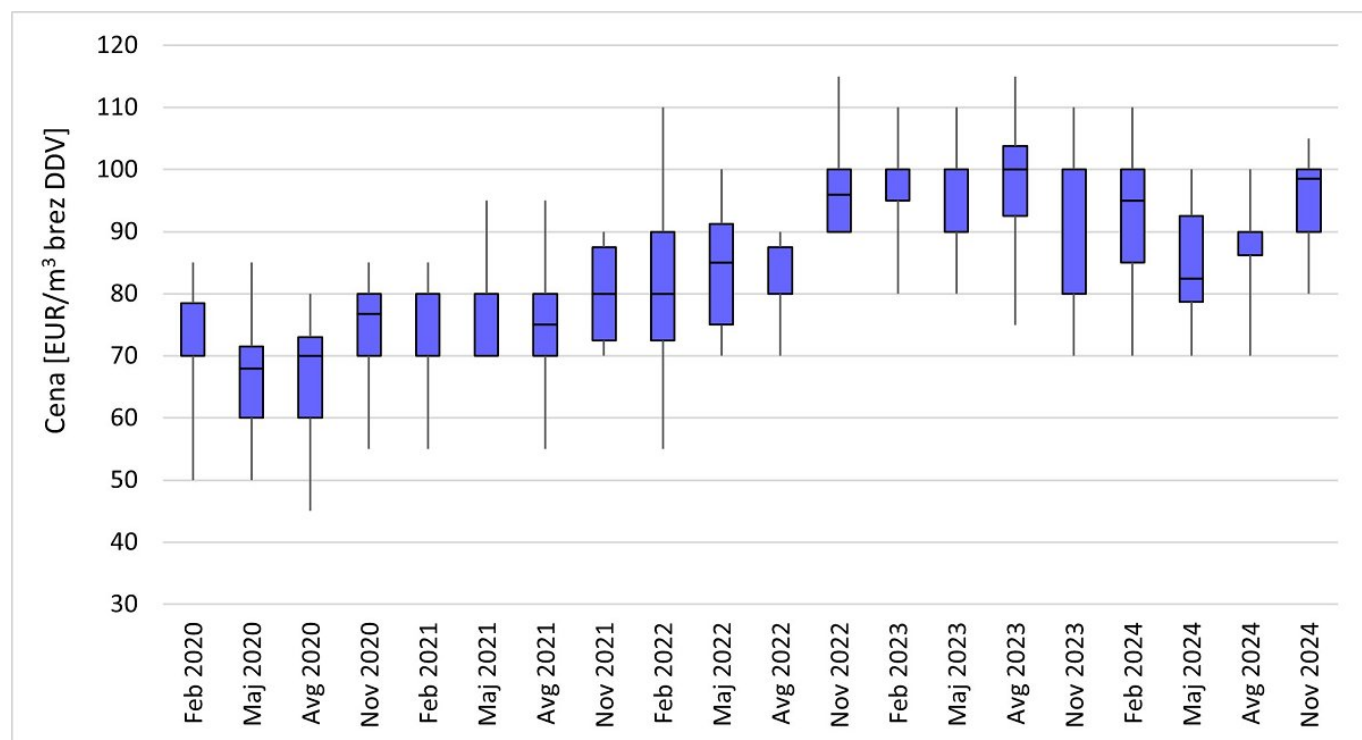
Slika 1: Prikaz razpona odkupnih cen hlodov smreke kakovostnega razreda B iz zasebnih gozdov v obdobju 2020–2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene hlodov jelke so bile v letu 2024 v povprečju za 11 EUR/m³ nižje od cen hlodov smreke, največja razlika v ceni je za kakovostni razred A, najmanjša pa pri hlodovini slabše kakovosti (D1, D2). Enako kot pri smreki so bile cene hlodov jelke med posameznimi četrtletji v povprečju konstantne in so se gibale med 79 (maj) in 81 EUR/m³ (november). V povprečju so se cene pri hlodih jelke v letu 2024 zvišale za kakovostni razred C (+1 %), znižale za kakovostne razrede B (-1 %), D1 (-4 %) in D2 (-2 %) ter ostala enaka za kakovostni razred A v primerjavi z letom 2023. Cene hlodov rdečega bora so bile v letu 2024 najvišje v februarju, ko je srednja vrednost vseh zbranih cen znašala 70 EUR/m³, kar je 12 % manj od februarske cene leta 2023. V ostalih četrtletjih je bila cena konstantna in je znašala 60 EUR/m³. V primerjavi z letom 2023 so se cene hlodov rdečega bora v povprečju znižale za vse kakovostne razrede (od 3 do 7 %), z izjemo kakovostnega razreda A, pri katerem je cena ostala enaka.

Cene hlodov bukve in hrasta ostajajo visoke

Cene hlodov bukve kakovostnega razreda A1 so se v letu 2024 gibale med 90–150 EUR/m³, kakovostnega razreda A2 med 90–130 EUR/m³, kakovostnega razreda B med 70–110 EUR/m³, kakovostnega razreda C med 55–100 EUR/m³ ter kakovostnega razreda D med 50–90 EUR/m³ (slika 2). Najvišje cene smo v lanskem letu zabeležili v novembru, ko je srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov bukve znašala med 70 EUR/m³ (kakovostni razred D) in 120 EUR/m³ (kakovostni razred A1). Za primerjavo, cena kakovostnega razreda D je za 10 % nižja v primerjavi z novembrom 2023, cena kakovostnega razreda A1 pa je za 9 % višja glede na enako obdobje v 2023. Najnižje cene pa so bile lani zabeležene v maju; srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov bukve je znašala 85 EUR/m³, kar je 10 % manj kot maja 2023. Cene hlodov bukve so se v lanskem letu v povprečju znižale za vse

kakovostne razrede v primerjavi z letom 2023, ko so bile cene hlodov bukve rekordne, najbolj (v povprečju za 10 %) so se cene znižale za kakovostni razred D.

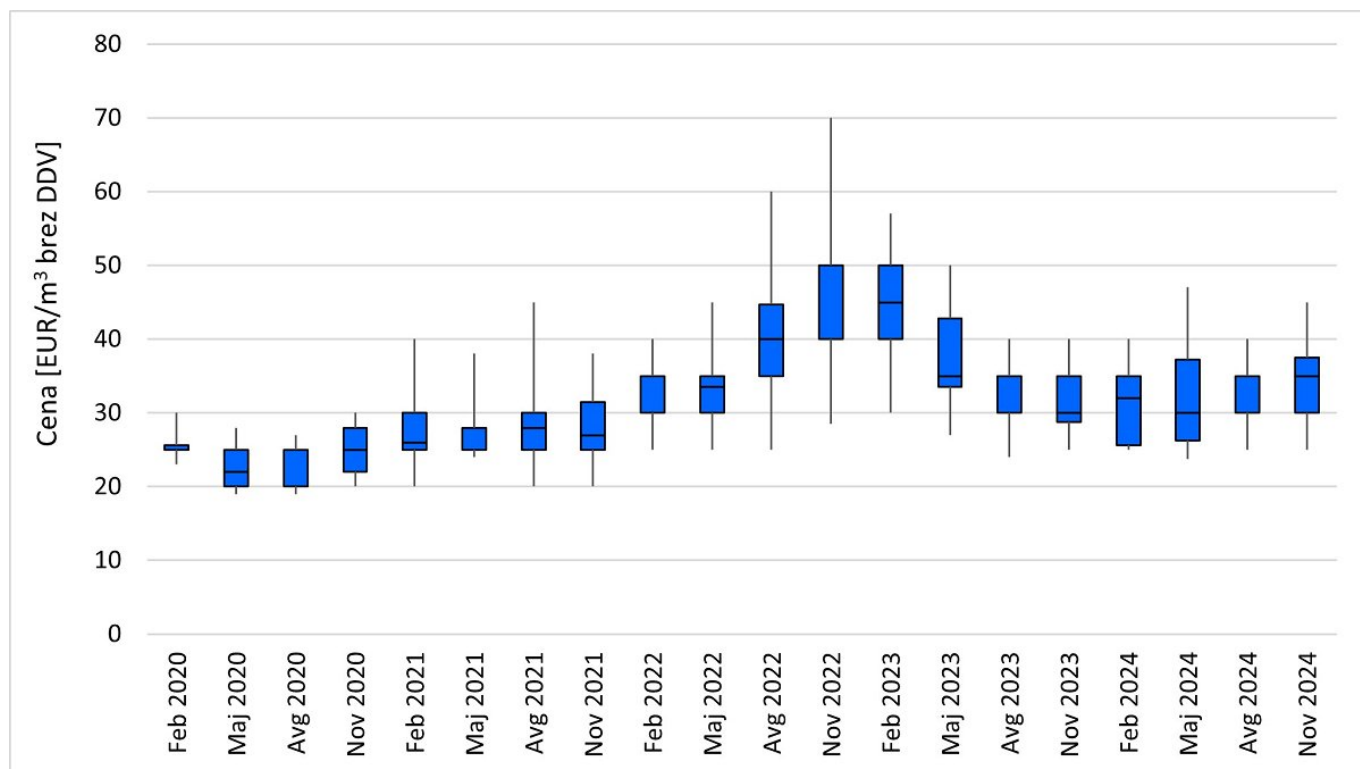

Slika 2: Prikaz razpona odkupnih cen hlodov bukve kakovostnega razreda B iz zasebnih gozdov v obdobju 2020–2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene hlodov hrasta so v letu 2024 ponovno dosegle rekordne vrednosti; v povprečju so se le-te zvišale za 10 EUR/m³ ali 4 % v primerjavi z letom 2023. Najvišje cene so bile lani zabeležene v avgustu; srednja vrednost vseh zbranih cen za dimenzije hlodov do 50 cm in nad 50 cm za najvišji kakovostni razred (F1) je znašala 488 EUR/m³, za najnižji kakovostni razred (D) pa 110 EUR/m³. Najnižje cene pa so bile v letu 2024 zabeležene v mesecu februarju, ko je srednja vrednost tako za hlode dimenzije do 50 cm kot nad 50 cm za kakovostni razred F1 znašala 350 EUR/m³, za kakovostni razred D pa 100 EUR/m³. Pri hlodih dimenzije do 50 cm so se v letu 2024 cene v povprečju najbolj zvišale za kakovostni razred F2 (+17 %), znižale pa so se za kakovostni razred D, in sicer za 10 %. Podobno velja za hlode dimenzije nad 50 cm; cene so se v povprečju lani najbolj zvišale za kakovostni razred B (+6 %), znižale pa so se za kakovostni razred D (-16 %).

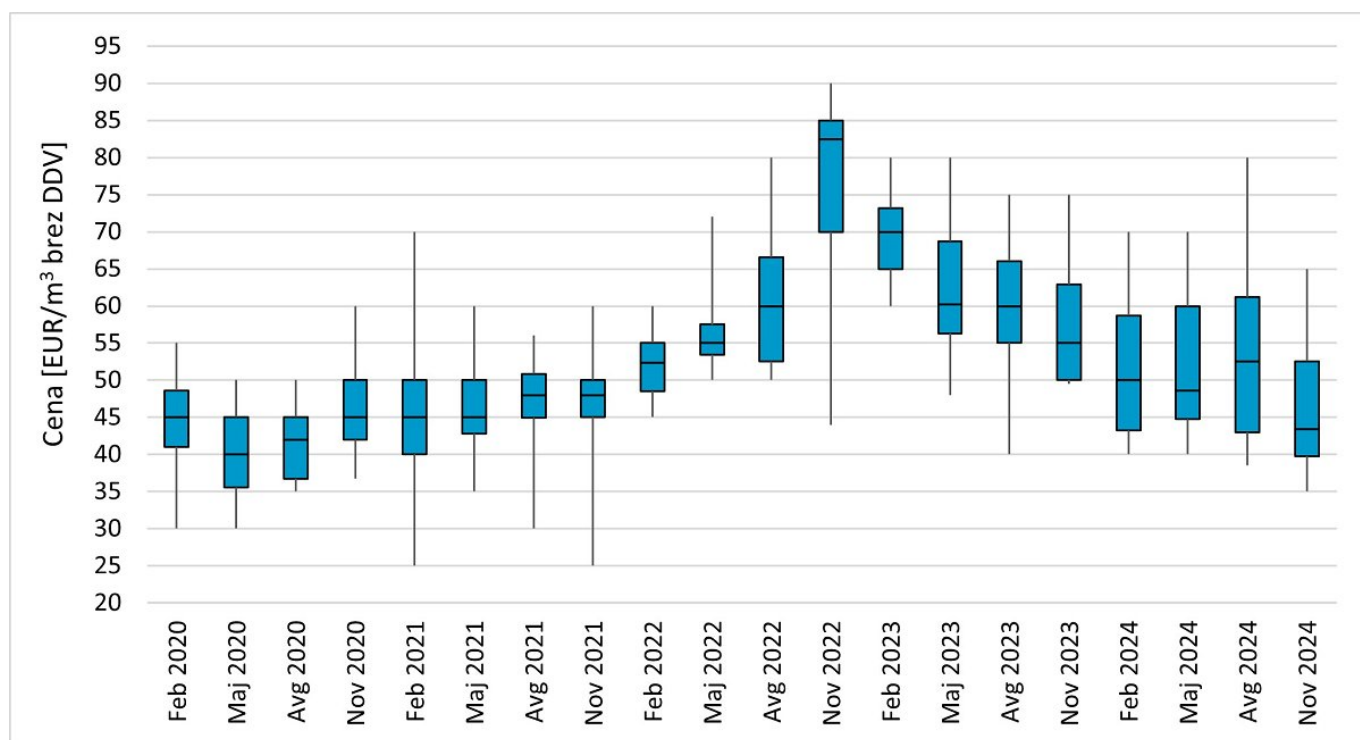
Padec cen lesa za celulozo in plošče listavcev v letu 2024

Srednja vrednost cen lesa za celulozo in plošče iglavcev (smreka, jelka, rdeči bor) je v letu 2024 znašala 32 EUR/m³ in je enaka ceni v letu 2023. V primerjavi z letom 2022 je cena za 7 % nižja, v primerjavi z letom 2021 pa za 23 % višja. Cene lesa za celulozo in plošče smreke so se v letu 2024 gibale med 25–47 EUR/m³, za jelko med 25–45 EUR/m³ in za rdeči bor med 20–45 EUR/m³. Višje cene celuloznega lesa smreke, jelke in rdečega bora smo lani zabeležili v drugi polovici leta (slika 3).

Slika 3: Prikaz razpona odkupnih cen lesa za celulozo in plošče smreke iz zasebnih gozdov v obdobju 2020–2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

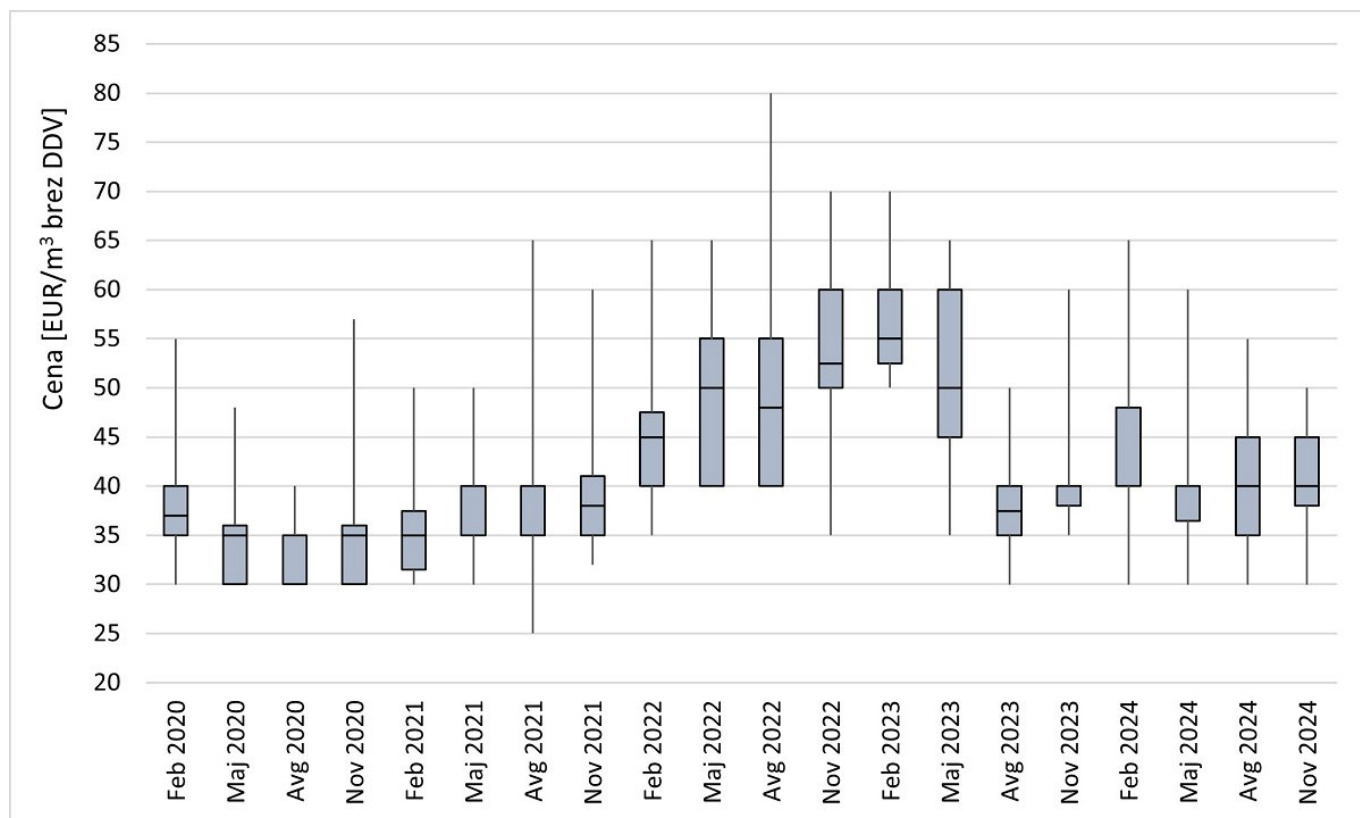
Srednja vrednost cen bukovega lesa za celulozo in plošče je v letu 2024 znašala 49 EUR/m³, kar je za 18 % manj kot v letu 2023. V primerjavi z letom 2022 je lanska cena nižja za 14 %, in za 6 % višja glede na leto 2021. Cena lesa za celulozo in plošče drugih trdih listavcev je bila v letu 2024 za 4 EUR/m³ oz. 9 % nižja od lesa bukve. Cene lesa za celulozo in plošče so se v letu 2024 gibale med 35–80 EUR/m³ v primeru bukve ter med 21–70 EUR/m³ v primeru drugih trdih listavcev (slika 4). Višje cene lesa za plošče bukve smo zabeležili v februarju in avgustu 2024, cene lesa za plošče drugih trdih listavcev pa so bile najvišje v avgustu. Novembrska cena bukovega lesa za plošče (43 EUR/m³) je bila najnižja zabeležena po maju leta 2020.

Slika 4: Prikaz razpona odkupnih cen lesa za celulozo in plošče bukve iz zasebnih gozdov v obdobju 2020–2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene brusnega lesa smreke in jelke stabilne skozi celo leto 2024

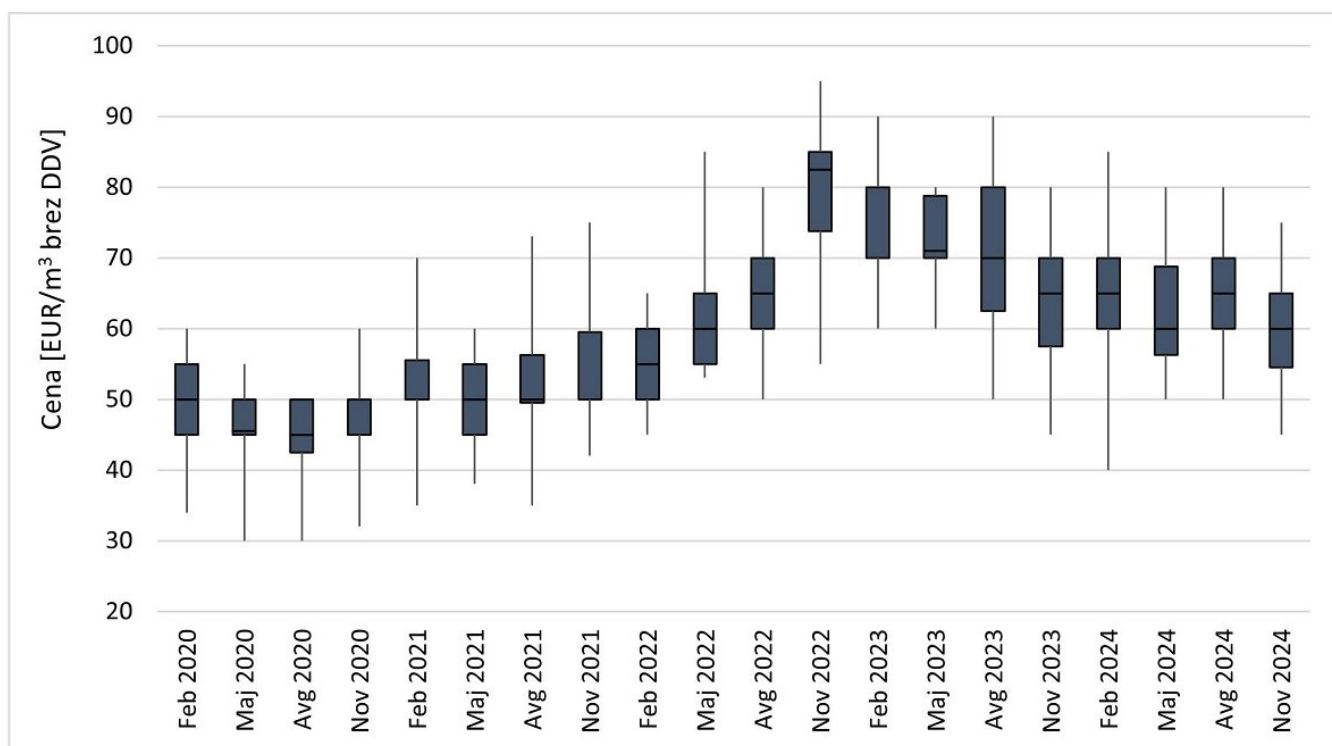
Cena brusnega lesa smreke in jelke se je po rekordnem letu 2022, ko je v povprečju dosegla kar 49 EUR/m³, in hudemu padcu v drugem polletju leta 2023, v lanskem letu le ustalila pri 40 EUR/m³, in sicer brez nihanj srednje vrednosti preko leta (slika 5). Glede na izsledke naših preteklih zbiranj cen so bile absolutne cene brusnega lesa v letu 2024 na isti ravni kot v letu 2018. Pri razdobju več let je za realno primerjavo potrebno upoštevati tudi kumulativno stopnjo inflacije. Od začetka julija leta 2018 do začetka julija leta 2024 je kumulativna stopnja inflacije znašala kar 23,3 %. Revalorizirana vrednost cene iz leta 2018 na ceno v letu 2024 je zato precej višja in bi znašala 49 EUR/m³.

Slika 5: Prikaz razpona odkupnih cen brusnega lesa smreke in jelke iz zasebnih gozdov v obdobju 2020-2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene goli listavcev v lanskem letu 11 % nižje kot leto pred tem

Cena bukovega lesa za kurjavo je v letu 2024 nihala med 60 in 65 EUR/m³, cena lesa drugih trdih listavcev za kurjavo pa med 50 in 55 EUR/m³. Najvišjo ceno lesa za kurjavo tako bukve kot drugih trdih listavcev smo zabeležili v februarju in avgustu (slika 5). Srednja vrednost vseh zbranih cen lesa za kurjavo je v letu 2024 v primeru bukve znašala 62,5 EUR/m³, v primeru ostalih trdih listavcev pa 53 EUR/m³, kar v primeru obeh skupin predstavlja 11-odstotno znižanje cen glede na leto 2023.

Slika 6: Prikaz razpona odkupnih cen lesa za kurjavo bukve iz zasebnih gozdov v obdobju 2020–2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Zaključki

V letu 2024 so se pri večini GLS odkupne cene iz zasebnih gozdov znižale v primerjavi z letom 2023. Edino zvišanje cen smo zabeležili pri hlodih hrasta, vseh kakovostnih razredov z izjemo najnižjega (D) in ti dosegajo rekordno vrednost. Zvišanje smo zabeležili še pri hlodih smreke, saj je povprečna cena v letu 2024 za 2 % višja od cene v letu 2023. Cene hlodov smreke, jelke in rdečega bora so sicer primerljive z letom 2021. Srednja vrednost hlodov smreke kakovostnega razreda A je v letu 2024 znašala 131 EUR/m³, kakovostnega razreda B 100 EUR/m³, kakovostnega razreda C 93 EUR/m³, kakovostnega razreda D1 72 EUR/m³ ter kakovostnega razreda D2 59 EUR/m³. Povprečna cena hlodov jelke je bila v letu 2024 za 11 EUR/m³ nižja od povprečne cene hlodov smreke, največja razlika je pri hlodih najboljše kakovosti (29 EUR/m³). Pri rdečem boru pa je povprečna cena hlodov za 27 EUR/m³ nižja od hlodov smreke, prav tako je največja razlika pri hlodih kakovostnega razreda A, in sicer 49 EUR/m³. Cene bukovih hlodov so tudi v letu 2024 ostale visoke, kljub temu, da so se v povprečju znižale za 6 % v primerjavi z letom 2023. Pri tem so se najbolj znižale cene kakovostnega razreda D, katerega srednja vrednost je v letu 2024 znašala 69 EUR/m³. Cene hlodov hrasta so bile tudi v letu 2024 rekordne, najvišje smo zabeležili v avgustu, ko je srednja vrednost kakovostnega razreda F1 znašala 500 EUR/m³, najnižjega kakovostnega razreda D pa 110 EUR/m³. Za leto 2024 so bile značilne nizke cene industrijskega lesa, namenjenega za proizvodnjo kompozitnih plošč, mehanske celuloze in kemikalij; le te so bile za celulozni les in brusni les iglavcev dokaj konstantne, pri lesu za plošče listavcev pa so se predvsem ob koncu leta izrazito znižale. V novembru je tako cena bukovnega lesa za plošče znašala 43 EUR/m³ in je bila najnižja po maju leta 2020. V primerjavi z letom 2023 so se znižale tudi cene lesa za kurjavo; srednja vrednost je za bukev znašala 63 EUR/m³, za ostale trde listavce pa 53 EUR/m³, kar je v obeh primerih 11 % manj kot v letu 2023 in 5 % manj kot v letu 2022.

Na odkupno ceno GLS na kamionski cesti v veliki meri vpliva ponudba in povpraševanje na trgu. Pri primerjavi cen GLS s cenami v preteklih obdobjih, pri visoki stopnji inflaciji, kakor smo ji bili priča v zadnjih letih, nikakor ne smemo spregledati njenega vpliva. Kumulativna stopnja inflacije je po podatkih Statističnega urada RS v celotnem letu 2024 znašala 1,9 %, leto pred tem pa kar 4,2 %, zato le absolutna primerjava cen ni edino merilo primerjave, ampak je smiselno upoštevati tudi revalorizirane vrednosti cen.

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije imamo pravkar aktivno letošnjo prvo anketo o zbiranju februarjskih odkupnih cen GLS iz zasebnih gozdov za leto 2025. Glede na nadaljevanje gospodarske recesije predvsem držav, ki vplivajo na trg lesa v Sloveniji ter na poročanje nekaterih tujih strokovnih revij o stanju lesnopredelovalnega sektorja v Evropi, v začetku letošnjega leta ne pričakujemo večjih rasti cen GLS iz zasebnih gozdov. V Avstriji so bile v januarju 2025 malenkost višje cene za smrekovo hlodovino, medtem ko se nadaljuje zmanjšanje obsega proizvodnje v industriji lesnih kompozitnih plošč in posledično ni velikega povpraševanja po lesu za celulozo in plošče.

Zahvala

Prispevek je nastal v okviru javne gozdarske službe (JGS), ki jo financira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter v okviru ciljno raziskovalnega projekta (CRP V4-24017) »Enoten sistem spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov«, ki ga financirata Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport ter Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS.

Viri

- EUWID, 2025a. Industrial-beech prices still under pressure in Europe. EUWID Wood products and panels, 06/2025.
- EUWID, 2025b. Cutting reduced by only few sawmills in Austria. EUWID Wood products and panels, 04/2025.
- Gozdarski inštitut Slovenije, 2025. Interna podatkovna zbirka o odkupnih cenah GLS iz zasebnih gozdov na kamionski cesti v obdobju 2017–2024.
- SURS, 2025. Odkup lesa v Sloveniji, podatkovna zbirka Si-Stat. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/1656401S.px> (dne 14. 2. 2025)
- Fortuna F., 2025. Iglavcem kaže nekoliko bolje. Časopis Kmečki glas (objavljeno 15. 1. 2025)
- SURS, 2025. Inflacija in revalorizacija. <https://www.stat.si/inflacija#/inflation> (dne 17. 2. 2025)
- WCM, 2025. Cene gozdnih lesnih sortimentov. Spletni portal WoodChainManager. <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene/podatki/2021100414342192/cene-gozdnih-lesnih-sortimentov/> (dne 10. 2. 2025)